

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. mevrouw Ir. K. Van Gennip MBA
Postbus 90801
2509 LV Den Haag
NL

Datum: 9 november 2023

Relatienummer:

Onze referentie: 23/2023

Onderwerp: Internetconsultatie Wetsvoorstel verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden

Bijlagen:

Geachte mevrouw Van Gennip,

Hierbij ontvangt u de reactie van Techniek Nederland op het wetsvoorstel verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden. De installatiesector biedt werkgelegenheid aan 183.000 werkenden, voornamelijk werkzaam in vast dienstverband. Van het genoemde aantal werkenden is 14% werkzaam als zelfstandige, veelal als ondernemer.

Techniek Nederland is van mening dat het voorliggende wetsvoorstel geen effectieve uitwerking is van het SER middellange termijn advies op het punt van verduidelijking en beoordeling van arbeidsrelaties. Gelet op de lopende afspraken met de Belastingdienst in de modelovereenkomsten (tot 12 juli 2028) en de wijzigingen voor wat betreft een gelijk speelveld voor werkenden (introductie van pensioen- en arbeidsongeschiktheidsverzekering en afbouw van het fiscaal voordeel) voegt deze wetgeving voor de installatietechnische sector niets toe.

Wetsvoorstel geen goede uitwerking van het SER middellange termijn advies

In het SER MLT werd voorgesteld om:

- 1) De financiële prikkels die zelfstandig werken op opdrachtbasis aantrekkelijker maken dan arbeidsovereenkomsten te beperken (fiscale behandeling, gelijkwaardige sociale zekerheid).
- 2) De meest acute problemen op te lossen: versterking van de positie van werkenden, met name aan de basis van de arbeidsmarkt. Zo gaan we oneigenlijke schijnconstructiestegen tegen. In dit voorstel wordt deze groep gedefinieerd als zelfstandige met een uurtarief tot € 32,24.

Datum: 9 november 2023

Onze referentie: 23/2023

Pagina: 2 van 4

- 3) Bij tarieven hierboven niets te veranderen. Geschillen over de aard van de arbeidsrelatie worden dan tussen contractpartijen civielrechtelijk beslecht. De onlangs in de sector met de Belastingdienst overeengekomen modelcontracten geven duidelijkheid vooraf over de aard van de arbeidsrelatie. Publiekrechtelijke handhaving dient zich te richten op gevallen aan de basis van de arbeidsmarkt en bij vermoedens van kwaadwillendheid.

De kern was dus om de werkende zonder onderhandelingsmacht beter te beschermen. Voor de werkenden met onderhandelingsmacht zou niets veranderen, anders dan dat de financiële incentives zouden verminderen.

Op het eerste gezicht lijkt dit wetsvoorstel zich echter ook te richten op die laatste groep, waarmee wij in de installatiebranche voornamelijk van doen hebben. Onze inhoudelijke bezwaren hiertegen lichten we hieronder nader toe.

Drie beoordelingscriteria voor definitie van arbeidsovereenkomst

In het wetsvoorstel wordt het begrip 'arbeid verrichten in dienst van', als genoemd in de definitie van de arbeidsovereenkomst, aan de hand van drie afzonderlijke criteria beoordeeld:

- A: Werkinhoudelijke aansturing
- B: Organisatorische inbedding
- C: Voor eigen rekening en risico

Techniek Nederland constateert dat werkinhoudelijke aansturing van de werkgever en organisatorische inbedding van het werk het zwaarst wegen bij beoordeling van de arbeidsrelatie. Waardoor er al snel aangenomen zal worden dat er sprake is van werknemerschap. Het ondernemerschap is een onderbelicht onderdeel in dit wetsvoorstel.

Verder dient ons inziens rekening gehouden te worden met verplichtingen die voortvloeien uit normen en wettelijke regelingen in specifieke sectoren. Het opvolgen van deze normen en wetten (van groot belang in onze sector bij het werken aan de elektrische- en gasnetten vanwege bijvoorbeeld de veiligheid) is geen vorm van werkinhoudelijke aansturing maar een wettelijke verplichting die simpelweg nagekomen dient te worden.

Voor wat betreft organisatorische inbedding is dit criterium nieuw en te weinig onderscheidend. Dit blijkt uit de beschrijvingen van de 9 casussen die opgenomen zijn in de Memorie van Toelichting op blz. 50-54. In geen enkel voorbeeld leidt het specifieke criterium inbedding tot een oordeel dat de persoon ondernemer is, altijd is er in meer of mindere mate sprake van inbedding. Dit criterium is ook niet onderscheidend omdat er in een onderneming altijd een verband is met het werk dat verricht dient te worden. Dit omdat dit nu eenmaal hoort tot het bestaansrecht en de kernactiviteit van een bedrijf.

Stel het ondernemerschap (onderdeel C en C+) centraal bij tarieven boven € 32,24

Het Wetsvoorstel gaat ervan uit dat er bijna per definitie één juiste contractvorm is en de wilsbedoeling van partijen er verder niet toe doet. Voor zelfstandigen die zelf bewust hiervoor kiezen (met tarieven die hoger zijn dan de genoemde € 32,24) is beoordeling van deze persoon als ondernemer in het economisch verkeer het meest relevant.

Datum: 9 november 2023

Onze referentie: 23/2023

Pagina: 3 van 4

Het wetsvoorstel gaat uit van de veronderstelling dat zelfstandigen onvrijwillig werkzaam als zelfstandige tegen lage uurlonen. Dit is wellicht aan de orde in een aantal sectoren, maar expliciet niet in de installatiesector. Zelfstandigen hebben vaak bewust gekozen om niet in dienstverband te werken maar als zelfstandige. De uurlonen in de installatiesector liggen op een hoger niveau namelijk in de range van € 50,- - € 70,- per uur.

Naar onze mening dient het onderdeel ondernemerschap (C en C+ gezamenlijk) dan ook als eerste en doorslaggevende factor beoordeeld te worden voor de groep zelfstandigen met een hoger uurtarief dan € 32,24.

Dit is ook in het SER- MLT advies beoogd en ook in een motie die door een zeer grote meerderheid in de Tweede Kamer is aangenomen (**Motie van het lid Podt c.s., 31 311, nr 248**). In deze motie is verzocht de zogenaamde contra-indicaties voor ondernemerschap een zo zwaarwegende rol te laten spelen. Dit blijkt echter in dit wetsvoorstel niet het geval te zijn.

Voor zelfstandigen boven de genoemde grens dient in eerste instantie dus gekeken te worden naar het ondernemerschap. Dus of er voor eigen risico en rekening wordt gewerkt. Daarbij dienen zowel de criteria genoemd onder onderdeel C en onderdeel C+ gelijktijdig als eerste betrokken te worden. Daarbij kan in het geval van zelfstandigen in de installatiesector gedacht worden aan zaken als:

- Het financiële risico ligt bij de zelfstandige, met daarbij behorende aansprakelijkheidsverzekeringen;
- Het hebben van eigen gereedschappen, hulpmiddelen en een bedrijfsauto;
- Het hebben gedaan van investeringen;
- De presentatie in het maatschappelijke verkeer
- Inschrijving bij de Kamer van Koophandel en het btw-ondernemer zijn;
- Het hebben van andersoortige verzekeringen om risico's af te dekken.

Overige punten:

Er is geen overgangsregeling, dit geeft problemen met betrekking tot terugwerkende kracht

Het wetsontwerp voorziet niet in een overgangsregeling, waarmee vergaande gevolgen (claims met terugwerkende kracht) aan de orde kunnen zijn. Techniek Nederland is van mening dat terugwerkende kracht uitgesloten dient te worden. Dit heeft namelijk zeer grote gevolgen bij zogenaamde herkwalificatie (vaststellen van het loon in dienstverband) en het alsnog verschuldigd zijn van pensioenpremies, sociale en andere premies met terugwerkende kracht. Dit is zeer onwenselijk en leidt tot grote financiële gevolgen en rechtsonzekerheid.

Status huidige modelovereenkomsten (looptijd in de Installatiebranche tot 12 juli 2028, beoordeling Belastingdienst nr. 90523.64744.1.0, d.d. 10 juli 2023).

In de Memorie van Toelichting wordt een verkenning aangekondigd naar de status van modelovereenkomsten. De modelovereenkomsten in onze branche zijn recent overeengekomen met de belastingdienst en bevatten branche specifieke criteria. Deze

Datum: 9 november 2023

Onze referentie: 23/2023

Pagina: 4 van 4

overeenkomsten hebben een looptijd tot 2028. In de modelovereenkomst zijn criteria opgenomen over het de beoordeling van de zelfstandige als ondernemer. Die zijn grotendeels identiek aan de criteria C en C+ van dit wetsvoorstel. De status hiervan zou helder moeten zijn om dit wetsvoorstel goed te kunnen beoordelen.

Fiscale verschillen tussen werkenden en zelfstandigen

De zelfstandigen die werkzaam zijn in de installatiebranche hanteren tarieven die ver boven de in de wet genoemde € 32,24 liggen. Door de fiscaal ongelijke behandeling en het ontbreken van verplichtingen op het terrein van arbeidsongeschiktheid en pensioen ontstaan er grote bruto-nettoverschillen in de beloning tussen werknemers werkzaam in dienstverband en zelfstandigen.

Dit was ook een belangrijk aandachtspunt in het SER MLT advies. Techniek Nederland is van mening dat er sprake dient te zijn van een gelijk speelveld tussen werkenden. Hierover zijn inmiddels afspraken gemaakt. De verwachting is echter dat pensioenverplichtingen en een verplichte verzekering tegen arbeidsongeschiktheid niet eerder ingevoerd zullen zijn dan in de jaren 2027/2028 of daarna.

Het is logisch om daarna pas te kijken naar regelgeving op het gebied van beoordeling van zelfstandigen. Daarbij dienen ook de fiscale verschillen betrokken te worden zoals de lasten op arbeid (bruto-netto) en de beoogde afbouw van de zelfstandigenaftrek. Ter illustratie van de verschillen het voorbeeld van een monteur:

- Loon € 3.750 bruto = ca. € 2.830 netto (loonbelasting, pensioenpremie en wia verzekering).
- ZZP tarief: € 50 per uur. Werkt gemiddeld 145 uur per maand = Inkomsten € 7.250 bruto, ca. € 4.150 netto (kosten op jaarbasis € 20.000 inclusief zelfstandigenaftrek, MKB winstvrijstelling inclusief belasting en afdracht zorgverzekering).

Conclusie

Alles overwegende is Techniek Nederland van mening dat het wetsvoorstel niet bijdraagt aan de beoogde doelstelling zoals overeengekomen in het SER MLT advies. Ook bevordert het de rechtszekerheid en duidelijkheid vooraf niet.

Een goede afweging op dit dossier kan bovendien pas gemaakt worden wanneer er meer sprake is van een gelijk speelveld tussen werkenden. De verwachting is dat dit niet eerder dan het jaar 2027/2028 het geval zal zijn. Tot slot hangt een echt goede beoordeling van de gevolgen van dit wetsvoorstel in de praktijk ook af van de nadere uitwerking in Amvb's, die nog moet plaatsvinden.

Woerden, 9 november 2023